

som har blivende Værd. Skildringen giver et levende Indtryk af Skolevæsenets vanskelige økonomiske Kaar og Skoleholdernes bitre Kamp for Tilværelsen. Ax. L.

Efter et Mellemlum paa 14 Aar har Albin Cullberg ifjor sluttet sit Arbejde om Sveriges Holdning under Krimkrigen *La politique du roi Oscar I pendant la guerre de Crimée* med et andet Bind, der fører Skildringen op til Pariser-Freden 1856. Skønt Forfatteren giver sin Fremstilling en ret bred almindelig Baggrund, synes det store trykte Materiale paa Hovedsprøgene om Periodens diplomatiske Historie kun i begrænset Grad at være benyttet; Tyngdepunktet i Værket ligger i det store utrykte Materiale, der navnlig i sidste Bind er draget med ind i Behandlingen.

Om Provsten Nils Rabenius, som Benzelius i god Tro i sine Monumenta nævner som »antiquitatum patriæ indagator sollers«, om hans historiske Samlinger, hans Falsknerier og Fabrikation af Kildemateriale beretter Nils Ahnlund i en nylig udkommen Bog *Nils Rabenius (1648—1717), Studier i svensk Historiografi*. Midt i forrige Aarhundrede kom B. E. Hildebrand til Klarhed over Rabenii Interpolationer i middelalderlige Breve; siden øjnede Emil Hildebrand, Herman Lundström, Rydberg, Annerstedt, hver paa sit Omraade en Forfalsker; nu har Docent Ahnlund ihærdigt forfulgt de forskellige Spor og faaet Rede paa en omfattende Svindel, i Grunden uden Maal og Med, der har gækket Historikere i Samtid og Eftertid.

I et lille Skrift paa 100 Sider: *Heinrich Rantzau und seine Relationen an die dänischen Könige (1927)* har Kieler-Professoren Dr. Otto Brandt meddelt en skitsemæssig Fremstilling af det 16. Aarh.s store nordiske Humanist, Politiker og Rigmands Virksomhed og dertil i sammentrængt Form føjet en Redegørelse for Indholdet af de over 1000 Relationer, hvormed han i en lang Aarrække (1555—98) som en vaagen Vagtpost ved Hjælp af utallige Forbindelser holdt sin Konge underrettet om næsten alle europæiske Begivenheder. Om Forfatterens Arbejde er i og for sig kun godt at sige. Bogen er velskrevet, Stoffet klart tilrettelagt. Indledningen om Henrik Rantzaus Stilling og Virksomhed er bygget paa Kendskab til den foreliggende Litteratur — man savner dog en Henvisning til Troels Lund: Kristian IV's Skib paa Skanderborg Sø — og Oversigten over Relationerne præget af Viden om Tidens almindelige Historie. Forfatterens

Arbejde giver utvivlsomt Læseren et Indtryk af Rantzaus Betydning og kan i adskillige Tilfælde være Forskeren en Vejleder i Benyttelsen af Relationernes brogede Mængde. Alligevel virker Bogen ikke helt tilfredsstillende. Skitsen om Rantzaus Liv og Virksomhed forstærker Længslen efter en udtømmende Biografi, Gennemgangen af Relationerne vækker Tvivl om den fulgte Fremgangsmaades Berettigelse. Som Forfatteren fremhæver, er de vidt forskellige fra andre Statsmænds Brev- og Aktsamlinger, i Slægt med vore Dages Avisstof, men samtidig mærket af at være passeret og kommenteret af en aandelig og politisk Førstemand. Et Optryk fortjener de næppe; en Regest-Gengivelse vil blive en uinteressant Opramsning af kendte Fakta og urigtige Rygter. Vilde derimod ikke Tilvejebringelsen af et fuldstændigt Person- og Sagregister være den Form, som tilfredsstillende Forskningens mangesidige Behov? *A. x. L.*

Ved Siden af det ældre *Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte* udkommer fra 1922 et Aarskrift: *Nordelbingen. Beiträge zur Heimatforschung in Schleswig-Holstein, Hamburg und Lübeck*, redigeret af de to Kunsthistorikere, den fornylig afdøde Walter H. Dammann i Flensborg og Harry Schmidt i Kiel. Foranledningen til dets Fremkomst var ret tilfældig — Ønsket om at skabe et Festskrift for Johannes Biernatzki — men forhindrer ikke, at det i flere Henseender har faaet et Særpræg. Som *Zeitschrift* har *Nordelbingen* sit Centrum i Kiel, men søger i det hele Medarbejderne fra videre Kredse. Af kunsthistoriske og museumshistoriske Bidrag findes mange; ogsaa adskillige om Hertugdømmernes Naturforhold og Geologi; de fleste er dog af historisk Indhold. I Overensstemmelse med Undertitlen falder Aarskriftet indenfor Rammen af den moderne »Hjemstavnsforskning«. Allerede Paul von Hedemann Heespens Medarbejderskab er til en vis Grad et Fanemærke, som viser Tendensen til at hævde Hertugdømmernes Egenart i Modsætning til baade Danmark og Preussen. I hans tankevækkende Smaaafhandlinger — f. Eks. i Betragtningerne paa Grundlag af Otto Brandts Emkendorff-Værk (IV. Bd.) — mærker man den nyere slesvig-holstenske Historieskrivnings Sympati for det 18. Aarhundredes Helstat, personliggjort i A. P. Bernstorffs Skikkelse og næsten beundret som en Paradisets Have før det (danske) politiske Syndefald ved det 19. Aarhundredes Begyndelse. I von Hedemanns Anmeldelse af P. Lauridsens Værk (III Bd.) lægger man Mærke til hans Adskillelse mellem »Jysk« og »Dansk«, der dog delvis skal tjene til at understrege Modsætningen mellem